
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ראשית השירה העברית: משירת הים ועד אשכנז וספרד - 17224

תאריך עדכון אחרון 10-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יהושע גרנט

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yehoshua.granat@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש דרך דוא"ל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס נסקור את רבדיה המוקדמים של השירה העברית בהתפתחותם למן המקרא והלאה, עבור בספרות חז"ל ובפיוט הקדום לדורותיו עד לתחילת ימי הביניים: עידן מכונן ורב פנים בתולדותיה שבו הגיעה לשיאים מרתקים. נדון בהקשרים התרבותיים-חברתיים שבהם נוצרת שירה עברית בתקופה זו, נתאר את הסוגות השונות המתפתחות בה, נצייר קווים לפואטיקה שלה, ונעמוד על התמורות המתחוללות בכל הממדים הללו על ציר הזמן, כל זאת תוך כדי 'טעימה' והתרשמות מן השירים עצמם.

מטרות הקורס:

להגדיר ולאפיין מהלכים מרכזיים בתולדות השירה העברית באלף הראשון.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

היכרות עם תקופת מפתח רחבה, עשירה ומגוונת בתולדות השירה העברית ורכישת כלים ראשוניים להבנה הערכה והנאה מיצירות שהתחברו במהלכה.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות חובה.

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות בליווי מצגות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

א. פתיחה: 'מפת דרכים' מושגית והיסטורית

ב. שירת המקרא כנקודת המוצא

ג. שירה בטר מקראית מוקדמת: מגילות מדבר יהודה והספרות החיצונית

ד. השירה בתלמוד ובספרות חז"ל ובספרות ההיכלות

ה. ניצני הפיוט ו'העיקרון הפייטני'

ו. מן הפיוט הקדם קלסי אל הפיוט הקלסי - ומבט קדימה

חומר חובה לקריאה:

חברת לימוד (לשימוש בעת השיעורים)

ש' אליצור וט' בארי, הפיוט העברי בארץ ישראל ובמזרח מראשיתו ועד המאה הי"א, ירושלים תשנ"א (אקדמון).

ספר יסוד: ע' פליישר, שירת הקודש העברית בימי הביניים, הוצאת כתר, ירושלים תשל"ה; מהדורה שנייה עם תוספות ועדכונים, הוצאת מאגנס, ירושלים תשס"ח (העמודים המדויקים מצוינים בתוכנית הקורס, בכינוי 'שירת הקודש').

פירוט עמודים ומבחר מחקרים נוספים מפורט בקובץ הסילבוס שבאתר הקורס.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 30 %

מידע נוסף / הערות:

קורס חובת בחירה לתלמידי תואר בוגר בחוג לספרות עברית, הפתוח בפני כל מתעניינת ומתעניין מבין תלמידות ותלמידי חוגי המכון למדעי היהדות, הפקולטה למדעי הרוח, והאוניברסיטה בכלל. לשם השלמת התמונה והעמקתה בשיעורים שיוקדשו לשירת הקודש מומלץ להירשם גם לתרגיל 'מפתחות לעולם הפיוט' (17139).